

Státní politika zaměstnanosti

Zákon o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb.

- stanovuje postup k dosažení cílů politiky státu v oblasti zaměstnanosti.

Státní politika zaměstnanosti usiluje:

- o dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách,
- o produktivní využití zdrojů pracovních sil,
- o zabezpečení práva občanů na zaměstnání....§ 2
- Stát + další subjekty (zaměstnavatelé, odborové organizace)

Státní správa v oblasti státní politiky zaměstnanosti

- Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) a úřady práce (ÚP).
- ÚP jsou územním orgánem státní správy s právní subjektivitou, jejíž nadřízeným orgánem je MPSV. Postavení vymezeno zřizovací listinou a statutem, nepodléhá zápisu do obchodního rejstříku.

Ministerstvo práce a sociálních věcí § 6

- Zpracovává celostátní koncepce a programy PZ
- Sleduje a vyhodnocuje situaci na trhu práce
- Řídí úřady práce
- Spravuje a poskytuje prostředky na zabezpečování SPZ
- Vede centrální evidenci zájemců o zaměstnání, uchazečů o zaměstnání, atd.
- Vede evidenci agentur práce kontroluje jejich činnost
- Vykonává kontrolní činnost včetně ukládání pokut

Úřady práce

- Správní úřady, v čele ředitel
- Správní obvody shodné s územními obvody okresů
- Příloha 1 zákona o zaměstnanosti

Funkce ÚP

- sledují a hodnotí stav na trhu práce, zpracovávají koncepci vývoje zaměstnanosti ve svém územním obvodu, přijímají opatření k ovlivnění nabídky a poptávky;
- informují občany o možnostech získání zaměstnání, odborné přípravy a rekvalifikace, informují zaměstnavatele o volných zdrojích pracovních sil;
- zprostředkovávají vhodné zaměstnání uchazečům a zájemcům o zaměstnání;
- poskytují občanům poradenské služby spojené s hledáním zaměstnání, volbou povolání, odbornou výchovou a rekvalifikací;
- vedou evidenci uchazečů, příp. zájemců o zaměstnání, evidenci volných pracovních míst, evidenci pracovních povolení vydaných cizincům nebo osobám bez státní příslušnosti;
- rozhodují o vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání, o přiznání, odejmutí, zastavení nebo vrácení hmotného zabezpečení;
- organizují, zabezpečují a usměrňují rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání;

Funkce ÚP

- hmotně podporují vytváření nových pracovních míst,; podporují vytváření a provoz chráněných pracovních míst a chráněných pracovních dílen pro občany se zdravotním postižením;
- vydávají a odnímají povolení k zaměstnávání osobám, které nejsou státními občany České republiky a občany Evropské unie ani jeho rodinnými příslušníky;
- spolupracují s institucemi ovlivňujícími trh práce se zaměstnavateli při přijetí uchazečů do zaměstnání, při umísťování uvolněných zaměstnanců v důsledku strukturálních změn, organizačních a racionalizačních opatření, s orgány sociálního zabezpečení, státní zdravotní správou a ostatními orgány státní správy;
- kontrolují dodržování závazných právních předpisů včetně mzdových předpisů, ukládají pokuty při zjištění jejich porušení,
- vyřizují stížnosti občanů;
- hospodaří s finančními prostředky určenými na zabezpečení státní politiky zaměstnanosti a provoz úřadů práce.

Cíl APZ

- Podpořit aktivní přístup osob při hledání zaměstnání
- prostřednictvím ÚP a agentur práce zprostředkovávají informace o volných pracovních místech a o uchazečích o zaměstnání
- Podporují vznik nových pracovních příležitostí
- Podporují adaptabilitu uchazečů o práci prostřednictvím rekvalifikací

Cíl PPZ

- Zabezpečení nezaměstnaným osobám při ztrátě zaměstnání.
- Kompenzace ztráty pracovního období.

Uchazeč o zaměstnání

Uchazečem o zaměstnání může být podle zákona o zaměstnanosti fyzická osoba,

- která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání ten úřad práce, v jehož správním obvodu má bydliště
- Je úřadem práce zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání

Uchazečem nemůže být

- je uznána dočasně neschopnou práce,
- vykonává trest odnětí svobody, vykonává ochranné opatření zabezpečovací detenci nebo je ve vazbě,
- pobírá peněžitou pomoc v mateřství v době před porodem a 6 týdnů po porodu, nebo
- je invalidní ve třetím stupni [32a](#)), s výjimkou fyzické osoby, která je invalidní ve třetím stupni a je schopna výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek [32b](#)). je plně invalidní podle [§ 39](#) odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. (Tato novelizace nabývá účinnosti 1. ledna 2010.)

Ukončení x vyřazení z evidence

- Uchazeč o zaměstnání vykonává nelegální práci
- Bez vážného důvodu odmítne nastoupit do vhodného zaměstnání
- Odmítne nastoupit na dohodnutou rekvalifikaci, neplní povinnosti spojené s rekvalifikací, neposkytne součinnost při vypracování IAP

Vhodné zaměstnání

- a) které zakládá povinnost odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti
- b) jehož délka pracovní doby činí nejméně 80 % stanovené týdenní pracovní doby
- c) které je sjednáno na dobu neurčitou, nebo na dobu určitou delší než 3 měsíce a
- d) které odpovídá zdravotní způsobilosti fyzické osoby a pokud možno její kvalifikaci, schopnostem, dosavadní délce doby zaměstnání, možnosti ubytování a dopravní dosažitelnosti zaměstnání.

Zvýšená péče při zprostředkování

- fyzické osoby se zdravotním postižením
- fyzické osoby do 20 let věku,
- těhotné ženy, kojící ženy a matky do devátého měsíce po porodu,
- fyzické osoby pečující o dítě do 15 let věku,
- fyzické osoby starší 50 let věku,
- fyzické osoby, které jsou vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání nepřetržitě déle než 5 měsíců,
- fyzické osoby, které potřebují zvláštní pomoc;
- **IAP!**

Nárok na podporu

- Během posledních 3 let se na důchodovém pojištění podílel v délce alespoň 12 měsíců
- Náhradní doba zaměstnání
- Doba soustavné přípravy (vzdělávání) – vůbec!

Nárok na podporu nemá

- se kterým byl v době posledních 6 měsíců před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání zaměstnavatelem skončen pracovněprávní vztah z důvodu porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvláště hrubým způsobem; to platí i v případě skončení jiného pracovního vztahu z obdobného důvodu,
- který v posledních 6 měsících před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání bez vážného důvodu opakovaně sám ukončil vhodné zaměstnání zprostředkované úřadem práce,
- kterému vznikl nárok na výsluhový příspěvek podle zvláštních právních předpisů a tento příspěvek je vyšší než podpora v nezaměstnanosti

Náhradní doba

- přípravy osoby se zdravotním postižením k práci
- pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, pobírání plného invalidního důchodu, (Tato novelizace nabývá účinnosti 1. ledna 2010.)
- osobní péče o dítě ve věku do 4 let,
- osobní péče o fyzickou osobu, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby
- výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby nebo výkonu veřejné služby, pokud rozsah vykonané služby překračuje v průměru alespoň 20 hodin v kalendářním týdnu,
- osobní péče o fyzickou osobu mladší 10 let, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou

PPZ - podpůrčí doba

- Do 50 let věku – 5 měsíců
- Od 50 – 55 let – 8 měsíců
- Nad 55 let – 11 měsíců

Výše podpory

- rok 2008
*První tři měsíce: 50 % průměrného čistého výdělku
Po zbytek podpůrní doby: 45 % průměrného čistého výdělku
Strop pro výplatu byl 12 250 korun*
- rok 2009
*První dva měsíce: 65 % průměrného čistého výdělku
Další dva měsíce: 50 % průměrného čistého výdělku
Po zbytek podpůrní doby: 45 % průměrného čistého výdělku
Strop pro výplatu je 13 307 korun (0,58 násobek průměrné mzdy)*
- *Při rekvalifikaci 60 % (strop 0,65násobek průměrné mzdy v NH)*
- *Možnost přivýdělku*

Příklad

- Uchazeč o zaměstnání (53 let). Jeho průměrný čistý výdělek z posledního ukončeného zaměstnání byl 12.260,- Kč.

Podpora na základě náhradní doby

- Podpora v nezaměstnanosti se v těchto případech stanoví první dva měsíce ve výši 0,15násobku,
- další dva měsíce ve výši 0,12násobku
- po zbývající dobu ve výši 0,11násobku průměrné mzdy.
- 0,14 násobku při rekvalifikaci

Příklad

Zpřísnění podmínek

- Vyřazení z důvodu opakovaného (nejméně 2 x) ukončení vhodného zaměstnání, zprostředkovaného ÚP
- Z důvodu hrubého porušení pracovních povinností
- Odmítnutí IAP, rekvalifikace (částka životního minima 2 020)
- Na 6 měsíců vyřazení z evidence pro práci načerno

Cíle aktivní politiky zaměstnanosti

- Prosazování rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou na pracovním trhu, zejména snižováním nákladů na hledání zaměstnání
- Přerozdělení nezaměstnanosti ve prospěch nejvíce ohrožených skupin
- Umožnění prvního kontaktu či udržení kontaktu s pracovním trhem při jeho delším přerušení a ochrana lidského kapitálu a kvalifikace nezaměstnaných
- Prevence sociální exkluze a prevence zhoršování celkové kvality života nezaměstnaných

Typy programů APZ podle jejich cílů

- Programy orientované trhem (na stranu poptávky) – přizpůsobování pracovní síly, na nedostatek kvalifikace
- Programy orientované klienty (na stranu nabídky) – individuální předpoklady a potřeby nezaměstnaných

Nástroje APZ

- rekvalifikace
- investiční pobídky
- veřejně prospěšné práce
- společensky účelná pracovní místa
- příspěvek na zapracování
- příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program

Součástí opatření APZ

- Poradenství
- Podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením (část 3)
- Cílené programy k řešení nezaměstnanosti § 120
- Možnost ověřování nových nástrojů
- APZ je financována ze státního rozpočtu a hospodaření se řídí zvláštním právním předpisem (Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla),) – nelze poskytovat OSS a státním PO

Rekvalifikace

- „změna dosavadní kvalifikace uchazeče získáním nových znalostí a dovedností umožňující jeho pracovní uplatnění ve vhodném zaměstnání“
- Dohoda mezi uchazečem a ÚP
- Akreditace MŠMT
- Specifická rekvalifikace (používány nejčastěji – zaměření na konkrétní výkon pracovního místa
- Nespecifická rekvalifikace – obecně napomáhají k vyšší zaměstnatelnosti uchazeče
- Doplnkové – rozšiřují znalosti pro výkon určitého místa
- Rekvalifikace – stáže – praktické zkušenosti absolventům
- Zaměstnanecké rekvalifikace – při zavádění nových postupů, technologií a nové organizace práce

Rekvalifikace

REKVALIFIKACE § 108 – 110 ZoZ

- za účastníka rekvalifikace hradí úřad práce náklady rekvalifikace a může mu poskytnout **příspěvek na úhradu prokázaných nutných nákladů spojených s rekvalifikací**
- rekvalifikaci zajišťuje úřad práce příslušný podle místa bydliště uchazeče o zaměstnání nebo zájemce o zaměstnání
- zaměstnavateli, který provádí rekvalifikaci svých zaměstnanců, nebo rekvalifikačnímu zařízení, které pro zaměstnavatele tuto činnost zajišťuje, mohou být **plně nebo částečně hrazeny náklady rekvalifikace zaměstnanců a náklady s ní spojené.**

Investiční pobídky

INVESTIČNÍ POBÍDKY § 111 ZoZ

- u zaměstnavatele, kterému bylo vydáno rozhodnutí o příslibu investiční pobídky podle zvl. právního předpisu, se hmotně podporuje:
- vytváření nových pracovních míst a rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců
- hmotná podpora na vytváření nových pracovních míst jestliže jsou vytvářeny v oblasti, kde průměrná míra nezaměstnanosti za 2 poslední pololetí je nejméně o 50 % vyšší než průměrná u v ČR; podmínka minimální míry nezaměstnanosti v územní oblasti platí i pro poskytnutí hmotné podpory na rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců
- hmotnou podporu poskytuje ministerstvo, účelově vázány
- výši hmotné podpory a formu poskytnutí hmotné podpory stanoví vláda nařízením.

Veřejně prospěšné práce

VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÉ PRÁCE § 112 ZoZ

- jsou časově omezené pracovní příležitosti spočívající zejména v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch obcí nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí, které vytváří zaměstnavatel nejdéle **na 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců**, a to i opakovaně, k pracovnímu umístění uchazečů o zaměstnání
- příspěvek lze poskytnout **až do výše skutečně vyplacených mzdových nákladů na zaměstnance umístěného na tyto práce, včetně pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění**, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu tohoto zaměstnance.

Společensky účelná pracovní místa

SPOLEČENSKY ÚČELNÁ PRACOVNÍ MÍSTA § 113 ZoZ

- jsou pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s úřadem práce a obsazuje je uchazeči o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem; společensky účelným pracovním místem je i pracovní místo, které zřídil po dohodě s úřadem práce uchazeč o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti
- má-li být zřízeno více než 5 pracovních míst, je úřad práce povinen vyžádat si vypracování odborného posudku

Společensky účelná pracovní místa

Míra nezaměstnanosti v kalendářním měsíci předcházejícím dni podání žádosti o příspěvek - okres x Česká republika	Maximální výše příspěvku na zřízení jednoho SÚPM , max. 10 pracovních míst na základě jedné dohody	Maximální výše příspěvku na zřízení jednoho SÚPM při více než 10 pracovních místech na základě jedné dohody
MN v okrese < v ČR	čtyřnásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku	šestinásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku
MN v okrese = nebo > v ČR	šestinásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku	osminásobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku

Společensky účelná pracovní místa

- **Příspěvek na vyhrazení jednoho společensky účelného pracovního místa**
- může být poskytován až do výše vyplacených mzdových nákladů na zaměstnance přijatého na vyhrazené pracovní místo, včetně pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu tohoto zaměstnance
- **příspěvek může být poskytován nejdéle po dobu 6 měsíců** , po dobu 12 měsíců, jestliže ZP a starší 50 let

Příspěvek na zapracování

PŘÍSPĚVEK NA ZAPRACOVÁNÍ § 116 ZoZ

- příspěvek může úřad práce poskytnout zaměstnavateli na základě s ním uzavřené dohody, **pokud zaměstnavatel přijímá do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, kterému úřad práce věnuje zvýšenou péči (§ 33).**
- příspěvek lze poskytovat **maximálně po dobu 3 měsíců**
- **měsíční příspěvek na jednoho zaměstnance pověřeného zapracováním může činit nejvýše polovinu minimální mzdy**

Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program

PŘÍSPĚVEK PŘI PŘECHODU NA NOVÝ PODNIKATELSKÝ PROGRAM § 117 ZoZ

- příspěvek může úřad práce poskytnout zaměstnavateli na základě s ním uzavřené dohody, **pokud zaměstnavatel přechází na nový podnikatelský program a z tohoto důvodu nemůže zabezpečit pro své zaměstnance práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby**
- příspěvek lze poskytovat na **částečnou úhradu náhrady mzdy, která zaměstnancům přísluší podle pracovněprávních předpisů**
- příspěvek lze poskytovat **maximálně po dobu 6 měsíců**
- **měsíční příspěvek na jednoho zaměstnance může činit nejvýše polovinu minimální mzdy**

Cílené programy

- Celostátní cílené programy zaměstnanosti
- Program na obnovy a technické zhodnocení hmotného IM, který slouží k pracovnímu uplatnění osob se ZP- více než 50 % zaměstnanců – 70 % pořizovací ceny majetku
- Regionální cílené programy

Přehled příspěvků

- http://portal.mpsv.cz/sz/local/lb_info/trhprace/apz

Faktory ovlivňující dosažení cílu APZ

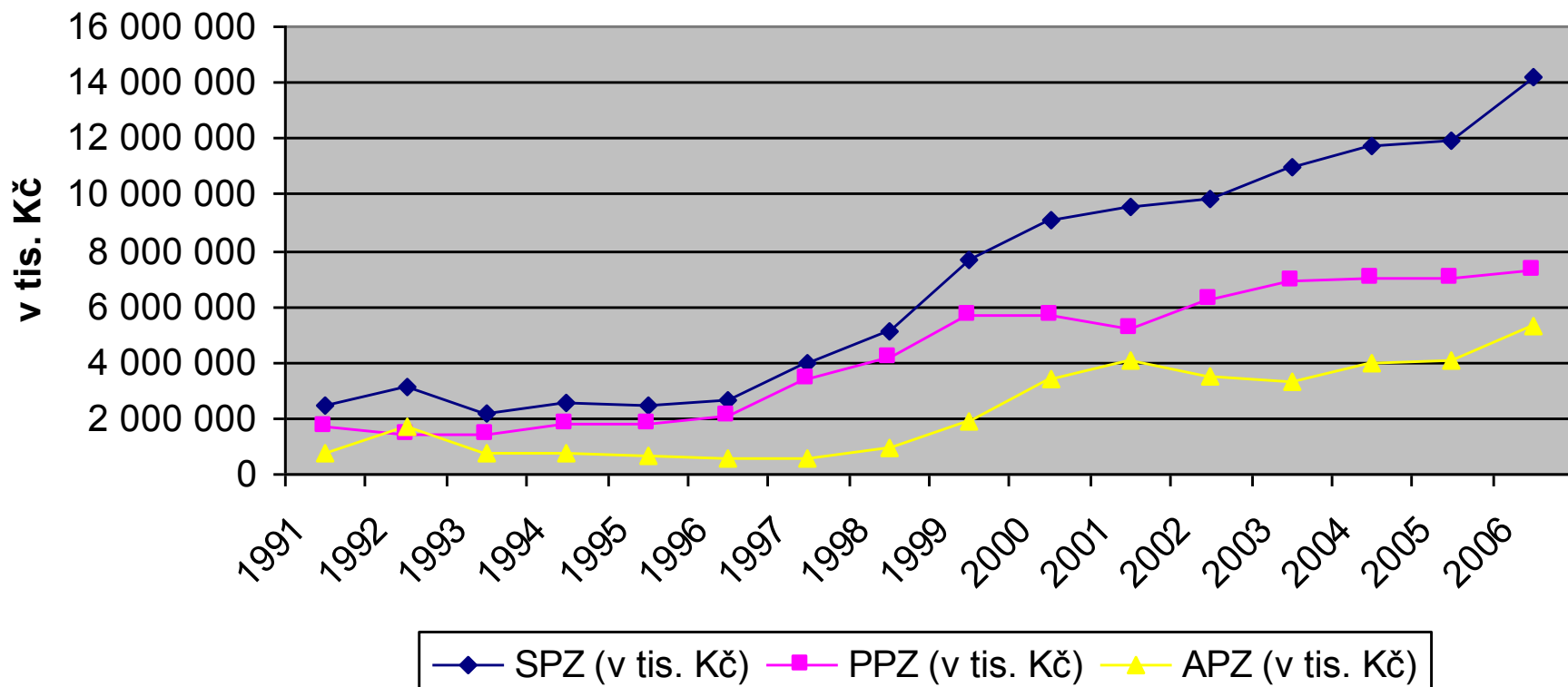
- Dostatečný rozsah aktivních opatření
- Vhodná struktura aktivních opatření
- Vhodná cílenost aktivních opatření

Účinky APZ

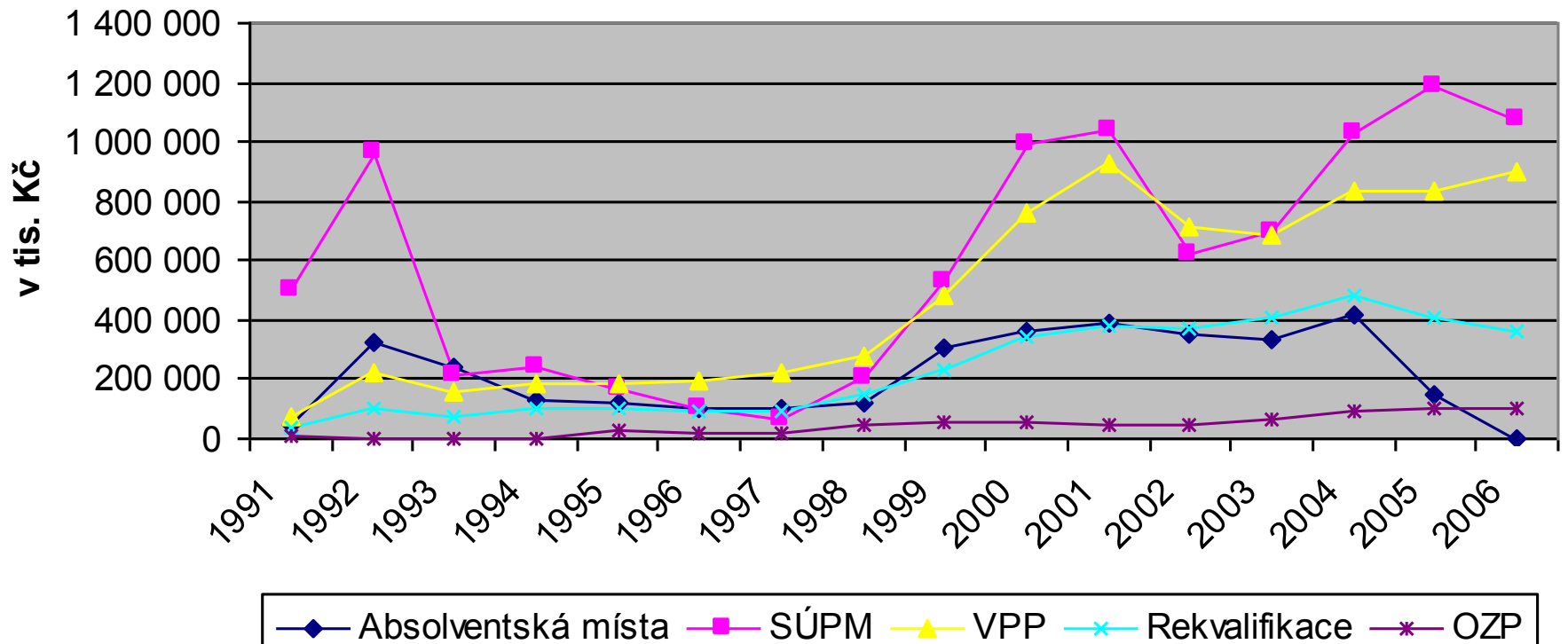
- Dopady na nezaměstnanost (přímé a nepřímé)
- Účinky snižující efekt programů na zaměstnanost (mrtvá váha, substituce, vytlačení)
- Další pozitivní účinky (příjem nezaměstnaných, struktura času nezaměstnaných, vliv na lidský kapitál

Negativní účinky: efekt uzavření, „creaming efekt“.

Výdaje na PZ

Výdaje na APZ

Srovnání výdajů na státní politiku zaměstnanosti (SPZ) v r. 2007 a 2008

tab. č. 23

	2007		2008	
	v tis. Kč	Podíl na HDP v % ^{*)}	v tis. Kč	Podíl na HDP v % ^{*)}
Výdaje na SPZ	15 072 541	0,42	15 680 608	0,42
V tom:				
<i>Podpory v nezaměstnanosti (PvN)</i>	7 015 755	0,20	7 114 894	0,19
Podíl PvN na SPZ v %	46,5	x	45,6	x
<i>Aktivní politika zaměstnanosti (APZ)</i>	5 673 321	0,16	6 131 729	0,17
Podíl APZ na SPZ v %	37,6	x	39,3	x
<i>Podpora zaměstnávání OZP - příspěvek dle ZoZ</i>	2 187 432	0,06	2 283 655	0,06
Podíl podpory zaměstnávání OZP	14,5	x	14,6	x
<i>Insolvence</i>	196 032	0,01	150 330	0,00
Podíl insolvence na SPZ v %	1,3	x	1,0	x

^{*)} Údaje o HDP - zdroj ČSÚ

	Počty vytvořených míst k 31.12.		Počty vytvořených míst od počátku roku (do 31.12.)		Počty podpořených osob k 31.12.		Počty podpořených osob od počátku roku (do 31.12.) ⁴⁾		Čerpání fin. prostředků od počátku roku (v tis. Kč) (do 31.12.)	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
VPP - APZ	4 491	2 154	11 747	6 730	3 292	1 709	12 374	7 708	684 989	465 645
SÚPM - APZ	12 869	7 261	16 094	9 684	12 192	6 835	16 706	9 987	867 971	570 288
Chráněné dílny a prac.místa – vytvoření ¹⁾	2 093	1 494	624	522	1 848	1 378	1284	974	47 822	40 546
Chráněné dílny a prac.místa - provoz ¹⁾	x	x	x	x	9 705	9 980	8 235	9 349	185 925	211 102
Překlen. příspěvek	x	x	x	x	239	163	898	691	6 288	5 282
Příspěvek na zaprac.	x	x	x	x	25	23	156	95	1 425	945
Příspěvek na dopravu	x	x	x	x	1 017	563	1350	999	4 563	4 050
Rekvalifikace	x	x	x	x	4 802	2 510	57 031	40 220	269 288	271 130
Pracovní rehabilitace	x	.	x	.	x	.	100	134	1 943	4 009
Investiční pobídky ²⁾	x	.	x	.	x	.	x	.	1 190 421	1 721 803
Cílené programy podle §120 ZoZ	208	99	548	0	194	97	868	43	235 924	80 613
Projekty ESF celkem	x	x	x	x	x	x	x	x	2 100 517	2 678 240
z toho Programy OP RLZ, JPD3	x	.	x	.	40 680	39 340	37 655	16 584	2 100 517	2 168 432
VPP-OP RLZ, OP LZZ	x	4 679	x	8 401	x	3 903	x	8 538	x	483 442
SÚPM - OP LZZ	x	2 745	x	2 920	x	2 594	x	2 769	x	26 366
Ostatní ³⁾	x	x	x	x	x	x	x	x	76 243	78 075
C e l k e m									5 673 321	6 131 729

¹⁾ včetně CHPM - SVČ OZP

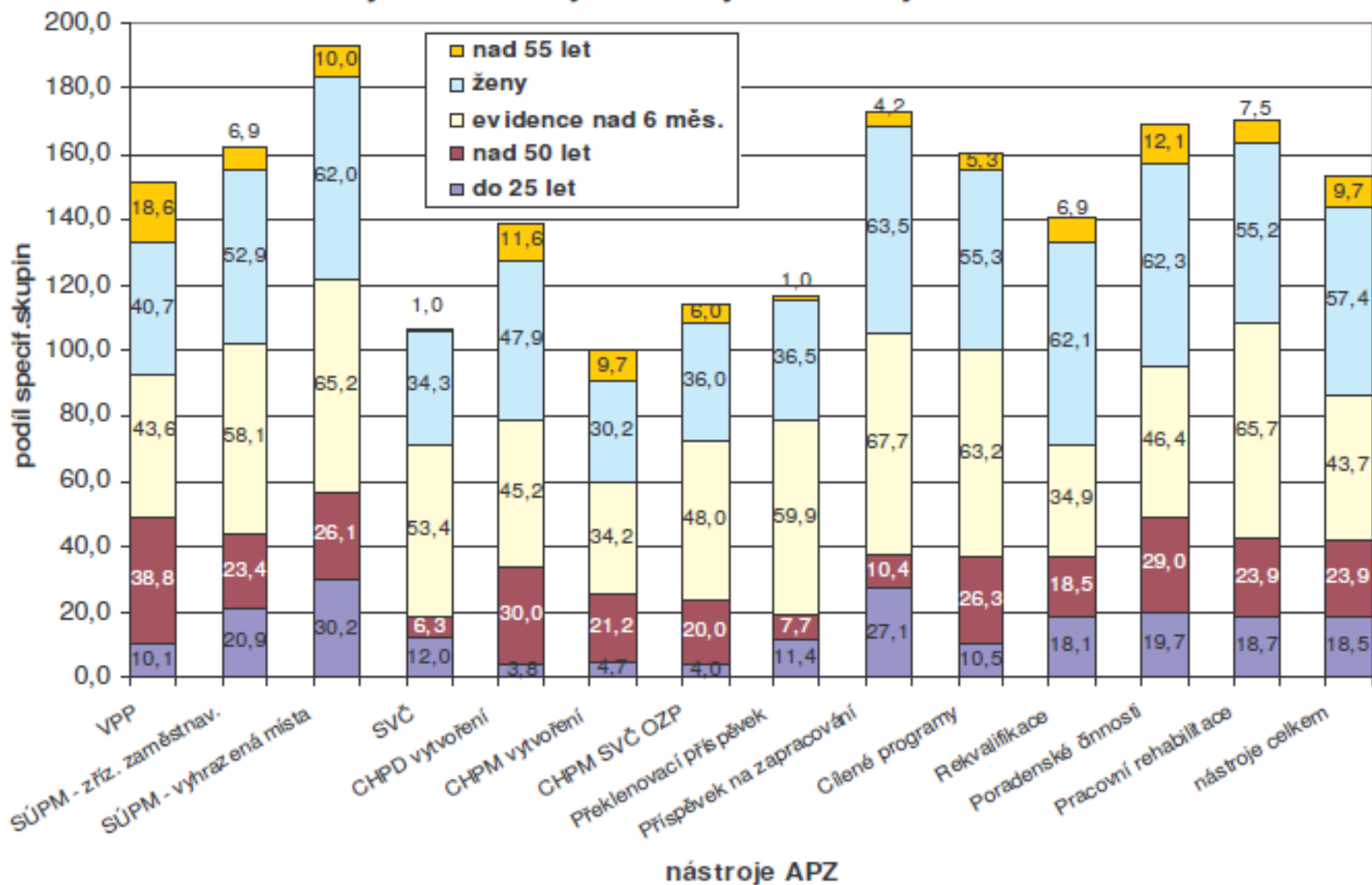
²⁾ systém investičních pobídek (MPSV včetně programů na tvorbu pracovních míst realizovaných ÚP)

³⁾ APZ ÚP, MPSV včetně programů na tvorbu pracovních míst realizovaných ÚP

Účinnost

- Rekvalifikace – 48,2 %, nespecifické rekvalifikace 61,3 %, specifické 53,1 %, na rozšiřování kvalifikace 47,4 % - 271 mil Kč (7,5 % APZ)
- Průměrné náklady na uchazeče – 6.652,- Kč
- SÚPM – 596 mil (16,4 % APZ)
- Příspěvek na zapracování – 945 tisíc

Podíl specifických skupin na celkovém počtu uchazečů zařazených v rámci jednotlivých nástrojů APZ v roce 2008

Pozn.: uchazeči mohou spadat současně do více skupin, proto součet podílů u jednotlivých nástrojů APZ může být vyšší než 100%